

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2022. szeptember 5.

1. Az Európai Unió reformjáról és jövőjéről értekezett Olaf Scholz kancellár Prágában

Olaf Scholz (SPD) kancellár a prágai Károly egyetemen mondta el első, nagyívű beszédét kormányfóként az Európai Unió reformjáról és az európai politika jövőjéről, ami egyben egy megkésett válaszként is értékelhető Emmanuel Macron francia elnök 2017-ben, a Sorbonne-on elmondott beszédére. A német kormányfő mostani felszólalásának legfőbb üzenete az volt, hogy az EU-nak képessé kell válnia arra, hogy *„biztonságát, függetlenségét és stabilitását a kívülről érkező kihívásokkal szemben is biztosítani tudja”*, valamint az európai békét továbbra is fent tudja tartani.

Scholz szerint *„az, hogy az EU tovább növekszik kelet felé, mindannyiunk számára nyereség”* és kiállt Ukrajna, a nyugat-balkáni államok, Moldova és *„perspektívikusan”* Grúzia EU-s csatlakozása mellett is. *„Ezekben a napokban ismét felmerül a kérdés, hogy hol lesz a jövőben a választóvonal a szabad Európa és a neoimperialista autokrácia között”* – mondta Scholz ezzel kapcsolatban az ukrajnai orosz agresszióra utalva. Mindazonáltal a kancellár szerint egy 30 vagy épp 36 taggal rendelkező EU-nak már nem felel meg az egyhangú döntéshozatali forma és idővel mindenképpen át kell térni – elsősorban a kül- és adópolitikában – a többségi döntéshozásra. Ez továbbá azt is jelentené, hogy mind az Európai Bizottságot, mind az Európai Parlamentet meg kellene reformálni, mégpedig úgy, hogy az egyes tagállamokban a választói szavazatok *„nagyjából azonos súlyúak”* legyenek, valamint egy szakpolitikai területért több különböző tagállamból származó biztos is felelhessen.

A lengyelországi és magyarországi jogállamisággal kapcsolatos vitákkal kapcsolatban a szociáldemokrata politikus elmondta, hogy helyesnek tartja, hogy az uniós pénzek kifizetését következetesen a közös értékek betartásához kötik. Ezenfelül a kancellár szerint Európa továbbra is egy vágyakozott hely marad emberek milliói számára, így az EU-nak szüksége van legális bevándorlási csatornákra és egy *„igazságos és válságálló menekültügyi rendszerre”*. Ezért kiemelten fontos, hogy az EU a migrációt előrelátóan alakítsa és ne mindig ad hoc módon reagáljon a kialakult válságokra. Scholz ugyanakkor kiállt az Európai Unió külső határainak hatékony védelme mellett, kiemelve azonban, hogy annak meg kell felelnie a jogállamisági normáknak, és szorgalmazta egy közös európai légvédelmi rendszer kiépítését, amelyben Németország központi szerepet vállalna.

A kancellár beszédét a szokásos monoton előadásmód ellenére alapvetően pozitívan fogadta a német közvélemény, ennek ellenére több médium is kritizálta, hogy a kancellár bár fontos problémaköröket említett, de azok megoldásának részleteit nem vázolta fel megfelelően, valamint kiemelték, hogy az EU megreformálása a beszéd ellenére is csak egy vágyalom maradhat. Patricia Lips, a CDU/CSU Bundestag-frakciójának elnökhelyettese osztja azt a véleményt, hogy a kancellár beszédében fontos kérdéseket érintett, mindazonáltal véleménye szerint a szavakat tetteknek kell

követniük, mert különben Németország ismét elveszíti európai szövetségesei bizalmát. Így például az új közös európai légvédelmi rendszer kiépítését gyorsan és hatékonyan végre kell hajtani – mondta Lips.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#), [ide](#) és [ide](#).

2. A szövetségi kormány bejelentette harmadik tehermentesítő csomagját

A jelzőlámpa-koalíció (SPD-Zöldek-FDP) pártjai megállapodtak egy harmadik, 65 milliárd eurós nagyságrendű tehermentesítő csomagról. Az intézkedések *„valamennyi háztartást – beleértve a diákokat, a nyugdíjasokat, a szakiskolákat és szakmunkás tanulókat is – tehermentesíti”* – áll a hosszas megbeszélések végeredményeként bemutatott állásfoglalásban.

Olaf Scholz (SPD) kancellár a csomag bejelentésekor ismét hangsúlyozta, hogy kormánya komolyan veszi az emberek aggodalmait és senkit nem fog magára hagyni. Scholz ezenkívül elmondta, hogy az energiaellátást a megfelelő tervezéssel biztosították, a költségek azonban nagy problémát jelentenek azon állampolgárok számára, akik közül sokan nem tudják, hogyan fogják a megemelkedett árakat kifizetni. Ezért a koalíció *„intenzív és konstruktív”* tárgyalásokat folytatott, és olyan megoldásokat talált, amelyekkel az országot *„biztonságosan és megbízhatóan”* lehet átvezetni ezen a válságon.

A tervek között szerepel többek között:

- Egyszeri juttatások: A nyugdíjasok 2022. december 1-jén 300 eurós energiaár-átalányt kapnak, amelynek kifizetése a nyugdíjbiztosításon keresztül történik. Az egyetemisták és a szakmunkát tanuló diákok 200 euró egyszeri kifizetést kapnak.
- A lakhatási támogatásra jogosultak szeptembertől decemberig fűtési támogatást kapnak: Ez egy egyszemélyes háztartás esetében 415 euró, egy kétszemélyes háztartás esetében 540 euró, és minden további, a háztartásban élő személy után 100 euró.
- A villamosenergia „alapfogyasztásra” a jövőben háztartások és kis energiaigényű vállalkozások esetén kedvezményes ár alkalmazandó. A dokumentumból azonban nem derül ki egyértelműen, hogy az alapfogyasztás milyen értéken lesz meghatározva. Az ezen felüli további fogyasztás esetén az ár azonban már nem lesz korlátozva. Ezt az árféket a szövetségi kormány az energiavállalatok nyereségének „lefölözésével” finanszíroznák. Ezt *„először európai szinten próbáljuk meg, és ha ez nem működik, akkor nemzeti szinten”* – mondta Omid Nouripour, a Zöldek társelnöke.
- Az energiaigényes vállalatok és vállalkozások számára a magas energiaköltségek enyhítését célzó programot indítanak. A meglévő üzleti támogatási programokat 2022. december 31-ig meghosszabbítják.
- A CO₂-ár január 1-jére tervezett tonnánkénti 5 eurós megemelését egy évvel későbbre, 2024-re halasztják.
- A szövetségi kormány évente 1,5 milliárd eurót biztosít a 9-eurós jegy utódmodelljére. A cél egy „vonzó árú jegy”, amely havi 49 és 69 euró között mozog a rövid távú közlekedési jegyek esetében.

- Meghosszabbítják az éttermekben az élelmiszerek áfájának 7 százalékra történő csökkentését.
- A családi pótlék 2023 elejétől az első és a második gyermek után havi 18 euróval emelkedik.
- A hosszútávú munkakeresési járadék (Bürgergeld) 2023 elejére tervezett bevezetésével a rászorulóknak járó átalányösszegek 500 euró körüli összegre emelkednek.

A tehermentesítő intézkedéseket a szövetségi költségvetésből fogja finanszírozni a kormány. Ezzel kapcsolatban Christian Lindner szövetségi pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy a bejelentett csomag ellenére a kormány 2023-ban ismét visszatér az Alaptörvényben meghatározott adósságfékhez és további új hitelfelvétel nélkül is boldogulni fog.

A bejelentésnek a német közvéleményben vegyes fogadtatása volt. Jens Spahn a CDU/CSU Bundestag-frakciójának alelnöke szerint a tehermentesítő csomag inkább egy munkaprogram a kormány számára, mintsem azonnali segélycsomag a polgárok megsegítésére és hangsúlyozta, hogy sok fontos pontnál hiányzik a konkrétum. Dietmar Bartsch, a Baloldal (Die Linke) frakcióvezetője a csomagot több szempontból is kiábrándítónak nevezte. Véleménye szerint Németország nincs felkészülve a közelgő télre és a tervek nem fogják megakadályozni az „*elszegényedés lavináját*”. Marcel Fratzscher, a Német Gazdaságkutató Intézet (DIW) vezetője is lát fontos elemeket a dokumentumban, azonban fontos kérdésekben félkésznek nevezi azt, valamint előrejelzése szerint az adósságfék 2023-ban nem lesz tartható. Ehhez hasonlóan a legtöbb gazdasági szövetség kritikusan tekint a tehermentesítő csomag elemeire, míg a szociális egyesületek üdvözölték az elért eredményeket, amelyekkel az emberek élete egyszerűbb lesz.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#), [ide](#) és [ide](#).

3. Lejárt a nagy népszerűségnek örvendő 9-eurós jegy felhasználási időszaka

A terveknek megfelelően augusztus végével kivonásra került Németországban a nyári hónapokra bevezetett 9-eurós kombinált tömegközlekedési jegy. Az előzetes várakozásokat is felülmúló népszerűségre szert tevő jegyekkel havonta mindössze 9 euróért vehették igénybe országosan a vásárlók a tömegközlekedési és elővárosi vasúti hálózatot (a jegy nem volt érvényes az intercity járatokra). A Német Közlekedési Vállalkozások Szövetségének (Verband Deutscher Verkehrsunternehmen – VDV) friss felmérése szerint a jegy erős hatással volt a megszokott közlekedési szokások átalakulására a kérdéses időszakban Németországban. Június elejétől augusztus végéig körülbelül 52 millió 9-eurós jegy került értékesítésre, emellett további – több mint tíz millió – bérletfelhasználó automatikusan az olcsóbb jegyet kapta megszokott tömegközlekedési bérletük helyett. A VDV felmérése szerint a 9-eurós jeggyel megtett utazások 10%-át olyan útvonalon tették meg, amelyet egyébként autóval tettek volna meg – ezzel, a becslések szerint, 1,8 millió tonnával kevesebb széndioxid kibocsájtást érve el. A VDV értékelése ezzel a jegy körülbelül egy ugyanolyan hatást váltott ki, mintha egy évig sebességkorlátozás lett volna érvényben a német autópályákon.

A három hónapos használati időszakban a VDV 78 ezer jegyvásárló körében végzett felmérést, melynek eredményei szerint a megkérdezettek elsősorban anyagi és környezeti okok miatt döntöttek az új jegy megvásárlása mellett. A megkérdezett vásárlók 56%-a az első helyen a jegyek

megfizethetőségét említette, de fontos szempont volt (megkérdezettek 43%-a) az gépjárműhasználat visszaszorítása is.

A jegy népszerűsége nyilvánvalóvá tette, hogy erős társadalmi igény mutatkozik Németországban egy országosan elérhető és megfizethető kombinált jegyrendszer iránt. Ennek megfelelően a kormány korábban már jelezte, hogy egyeztetéseket kezd egy hasonló – immár állandó jellegű – jegytípus bevezetéséről.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. Rekordot döntött a német fegyverexport 2021-ben

Minden eddiginél nagyobb értékben exportálhatott eszközöket külföldre a német hadiipar 2021-ben. Az elsősorban még az előző nagykoalíció által jóváhagyott üzletek értéke a tavalyi évben elérte a 9,4 milliárd eurót, messze meghaladva a 2020-ban elért 5,8 milliárd eurós szintet. A kivitel kisebbik része, 36,4 százalék irányult NATO tagállamokba, vagy más szövetséges országokba, míg a fennmaradó 65,6 százalék esetében ún. harmadik országok voltak a vásárlók – közülük kiemelkedik Egyiptom, ahova 4,34 milliárd euró értékben szállíthatnak haditengerészeti és légvédelmi eszközöket a német gyártók.

Az ukrajnai háború hatására a kivitel mértéke az idei évben tovább növekedhet. A gazdasági minisztérium jelentése alapján augusztus 24-ig a kormány már 5,1 milliárd euró értékben hagyott jóvá kiviteli kérelmeket, amely jóval meghaladja a tavalyi részértéket. A kormány jelentése szerint Németország a háború kitörése óta mindezidáig 686 millió euró értékben szállított fegyvereket Ukrajnának.

Mindeközben a német és a cseh kormány megállapodott a két ország közötti ún. „hármás csere” program második köréről. A program keretében Németország a saját készleteiből modern haditechnikai eszközökkel pótolja az Ukrajnának átadott egykori szovjet gyártmányú fegyverzetet. A döntés értelmében Németország 15 páncélozott harcjárművet (14 Leopard 2-es tankot, és ennek egy darab páncélozott vontató-mentő változatát) szállít Csehországnak cserébe az Ukrajnának már korábban átnyújtott T-72-es tankokért. Petr Fiala cseh miniszterelnök és Olaf Scholz kancellár bejelentése alapján az első német tankok leszállítását még idén megkezdí Berlin.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. Megszületett a szövetségi kormány új digitális stratégiája

A szövetségi kormány új digitális stratégiát fogadott el, amelyet Volker Wissing (FDP) szövetségi digitális fejlesztési és közlekedési miniszter a 2022. augusztus 31-én Mesebergben tartott kabinetülés után mutatott be. A stratégia alapvető célja, hogy a digitalizáció átfogó témakörében a tárcaközi politikai prioritásokat a Szövetségi Digitális Fejlesztési és Közlekedési Minisztérium vezetése alatt egy tető alá hozza. Az eredeti tervek szerint – mint azt korábban már megírtuk – a stratégiát még a nyári szünet előtt akarta elfogadni a szövetségi kormány, azonban az a tárcák közötti érdekellentétek miatt nem sikerült.

Az „Együtt digitális értékeket teremteni” címet viselő digitális stratégia három fő cselekvési területre fókuszál és az előző kormányok digitális stratégiáival ellentétben konkrét, mérhető célokat tűz ki

maga elé. Így 2025-ig, tehát a jelenlegi jogalkotási időszak végéig a szövetségi kormány legfontosabb digitalizációs célkitűzései a következők:

- a háztartások és vállalkozások legalább fele rendelkezzen üvegszál hálózati kapcsolattal
- a közigazgatási szolgáltatások digitalizálása az állami digitális személyazonosságok segítségével
- az élet minden szakaszában (gyermekkortól a nyugdíjasokig) álljon egy egyenlő esélyű, akadálymentes oktatási rendszer rendelkezésre
- az elektronikus páciens adatlapokat a kötelező egészségbiztosítással rendelkezők legalább 80 %-a használja és az e-recept szabványként történő bevezetése
- az adatok felhasználására modern jogi keretet létrehozása, valamint az adatterek jobb hálózati összekötésének kiépítése
- mobilhálózati lefedettség teljeskörű kiépítése

Míg a digitális stratégia egyes céljai mérhetőek, több elképzelésnél is hiányoznak a részletek. A dokumentum szerint a szövetségi kormány például annak alapján szeretné stratégiájának sikerességét mérni, hogy 2025-ben Németország vonzóbb helyszínné vált-e a digitális pénzügyi ágazatban tevékenykedő fiatal vállalkozások számára – mindazonáltal, hogy ezt hogyan akarják mérni, azt nem részletezik a stratégiában. Ezenfelül a szövetségi kormány nem titkolt célja, hogy a stratégia segítségével Németország 2025-ig az európai digitális gazdasági és társadalmi index mérésében (DESI) a 13. helyről bekerüljön a legjobb 10 tagállam közé.

„Jó, hogy a szövetségi kormány végre bemutatta a régóta esedékes digitális stratégiáját. Pozitívum, hogy az egyes témakörökre vonatkozóan 2025-ig konkrétabb célokat fogalmaztak meg. Néhány területen azonban sokkal ambiciózusabb célokat szeretnénk volna látni” – mondta Ulrich Silberbach, a DBB (Beamtenbund und Tarifunion) szövetségi elnöke.

Reinhard Brandl, a CDU/CSU Bundestag-frakció digitalizációért felelős szóvivője szintén örül, hogy egyáltalán elkészült a stratégia és kiemelte, hogy abban fontos projektek kerültek említésre. *„Az én szemszögemből azonban fontos, hogy a beszédről a tettekre térjünk át”* – mondta Brandl.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Lengyelország 1,3 billió eurót követel Németországtól

Egy lengyel, történészekkel kiegészült parlamenti bizottság a második világháború kitörésének, azaz Lengyelország a náci Németország általi megtámadásának 83. évfordulóján újból jóvátételi követeléseket fogalmazott meg Németországgal szemben. Az igény kevésbé a pénzről, mintsem egy jól irányzott (bel-)politikai üzenetről szól.

A Lengyelországot 2015 óta kormányzó nemzeti konzervatív PiS (Jog és Igazságosság) képviselői már többször is felvetették a jóvátételi követelések kérdését, majd ennek megfelelően 2017-ben a párt kezdeményezésére létrehoztak egy parlamenti, történészekkel kiegészült bizottságot a háborús károk becsült összegéről szóló jelentés elkészítésére. Ennek az eredményét mutatta be múlt héten Jaroslaw Kaczynski PiS elnök, aki elmondta, hogy *„e jogos követelésekről való lemondás egy kóros kisebbségi komplexus kifejeződése lenne”* és mindenképp tárgyalni kell Berlinnel az 1,3 billió euróra

becsült jóvátételi igényről. A pártelnök ezenkívül kiemelte, hogy Németországnak nem egyszerre, hanem évtizedek alatt kellene kifizetnie az összeget, ami így nem terhelné meg a német gazdaságot.

A szövetségi kormány erre reagálva elismételte, hogy elutasít minden jóvátételi igényt, és Németország számára a kérdés a „Kettő plusz Négy” szerződéssel lezárult. „A szövetségi kormány álláspontja változatlan, a jóvátétel kérdése rendeződött” – írta a német külügyminisztérium szóvivője a Reuters hírügynökség birtokába jutott e-mailben. „Lengyelország már régen, 1953-ban lemondott a további jóvátételről, és ezt a lemondást többször meg is erősítette. Ez a mai európai rend egyik sarokköve. Németország vállalja a második világháborúért viselt politikai és erkölcsi felelősséget” – áll továbbá az e-mailben.

Az új történelmi-politikai front nem sok jót ígér Lengyelország Németországhoz fűződő viszonyában, amely az ukrajnai háború, az EU újjáépítési alapjából származó pénzek folyósítása körüli konfliktus és legutóbb az Odera folyó szennyezettsége miatt már egyébként is hadilábon áll.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Aktuális események

Hol tart ma az Európai Unió számára kiemelten fontos német politika? Mennyire stabil a jelenlegi kormánykoalíció? Hogy szerepel a CDU ellenzékben, és hogyan változott a politikai helyzet az elmúlt egy évben Németországban? Többek között ezekre a kérdésekre keressük a választ felkért szakértőinkkel 2022. szeptember 26-án 18 órától *Egy évvel a Bundestag-választás után – Hol áll most a német politika?* című pódiumbeszélgetésünkön.

Részletek hamarosan [Intézetünk honlapján](#).

2022. szeptember 30. és október 1. között „*The Economic Consequences of the War*” címmel kerül megrendezésre az idei MCC Budapest Summit. A kétnapos angol nyelvű konferencia keretében külföldi és magyar szakértők vizsgálják az orosz-ukrán háború gazdasági hatásait és tematizálják a további felmerülő problémákat és lehetséges megoldásokat. A konferencia keretében kerül sor október 1-jén a Magyar-Német Intézet panelbeszélgetésére „*The German Way of Handling a Crisis?*” címmel.

Részletek hamarosan az [MCC Budapest Summit honlapján](#).

Cikk- és interjúajánló

Az elmúlt hetekben Karl May klasszikussá vált regényével kapcsolatban tört ki társadalmi vita Németországban, amelyről Dörstelmann-Fodor Kinga kollégánk tudósított a *Corvinák* blogon.

A teljes cikkért látogasson el a [Corvinák Blogra](#).

Az egész unió egyik leggyengébb GDP-adatát hozta Németország a második negyedévben, ráadásul a kancellárnak még egy korrupciós ügygel is szembe kell néznie – nyilatkozta intézetünk igazgatója, Bauer Bence az *Inforádió*nak.

Az interjú meghallgatásához kattintson az [Inforádió honlapjára](#).

A visegrádi együttműködés szerepéről és megítéléséről, valamint a lengyelországi bel- és külpolitikai helyzetről nyilatkozott kollégánk, Dobrowiecki Péter a Karc FM-nek.

Az interjú meghallgatásához kattintson a [Karc FM honlapjára](#).

Megtartotta szokásos, nyári nemzetközi sajtóértekezletét Olaf Scholz német kancellár. A két fő téma az energiaválság és az orosz-ukrán háború volt. Kollégánk, Dobrowiecki Péter az Inforádióknak elemezte a kancellár beszámolójának legfontosabb részleteit.

Az interjú meghallgatásához kattintson az [Inforádió honlapjára](#).

Dobrowiecki Péter legújabb elemzése a német haderő helyzetéről és a tervezett reformok mértékéről már olvasható a Hungarian Conservative legújabb, nyári számában.

A teljes elemzésért látogasson el [honlapunkra](#).

Podcastek

Intézetünk podcastsorozatának legújabb részében Dr. Peter Hefelevel, a Wilfried Martens Centre for European Studies politikai igazgatójával beszélgettünk. Hogyan tudna Európa közösen előrehaladni? Hogyan újulhatna meg az európai konzervatív politikai közélet a közvélemény jobb megszólítása érdekében? Mi lehet a közép-európai államok szerepe ebben a folyamatban? Ez csak néhány a kérdések közül, amelyeket rövid podcastunkban igyekeztünk megvitatni.

A podcast meghallgatásához látogasson el [honlapunkra](#).

"National Interests in Times of Radical Change" címmel jelent meg intézetünk podcastje, amelyben Szalai Zoltán az MCC főigazgatója beszélget Klaus von Dohnanyi német politikussal és íróval arról, hogy az eltérő nemzeti vélemények ellenére milyen mértékben léteznek közös európai érdekek, valamint az Európai Unió sikere mennyire rejlik éppen a nemzetek különbözőségében.

A podcast meghallgatásához látogasson el [honlapunkra](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos B.A., Dobrowiecki Péter M.A.

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu **E-**

mail: mni@mcc.hu